

Naš žargon: Imamo 50 izraza za „napiti se”

Jedni smatraju da žargon kviri srpski jezik, drugi ga sa zadovoljstvom obilato koriste, ali kako god da ga shvatate, nesporno je da je žargon svojevrsno bogatstvo našeg jezika. Pisac i prevodilac Borivoj Gerzić uspeo je da pronađe oko 5.000 reči srpskog žargona, a neke od njih, poput one „ucirkati” (napiti se) imaju više od 50 sinonima!

BRE - Srpski jezik je jedan od retkih, ako ne i jedini, u kojem na 50 načina možete reći da ste popili, odnosno da ste se ucirkali, betonirali, demolirali, havarisali, izuli, komirali, nacirkali, nacuelali, nacugali, našljokali, olešili, overili, patosirali, uroljali... Da bi pronašao svih 5.000 reči srpskog žargona, Borivoj Gerzić je poslednjih 12 godina analizirao 12 dnevnih listova, 11 nedeljnika, 16 mesečnika, 15 televizijskih i radio stanica, oko 150 književnih dela, časopisa, zbornika, studija, stripova, kao i internet, i rezultate je objavio u Rečniku srpskog žargona. Što se samih žargonskih reči tiče, njihovi tvorci zauvek ostaju nepoznati.

- Jezik je živ organizam koji se stalno menja, a žargon je njegov najnestalniji oblik. Žargon je jezik koji se upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji. On je živopisan i slikovit i, po definiciji, uvek je alternativni izraz. U jezik ulazi s raznih strana, obično iz zatvorenih zajednica kakve čine đaci, tinejdžeri i studenti, vojnici, rok muzičari, narkomani, kriminalci, pripadnici šou-biznisa, ulične bande, skitnice, kockari, zanatlije, sportisti, hakeri. Izražavanje oslobođeno gotovo svih normi, tajno sporazumevanje, spontanost, šok, inovacija i bunt protiv društvenih pravila ili jezičkih standarda - osnovna su obeležja žargona - kaže Borivoj za „24 sata”.

Ni trajanje žargonskih izraza nije predvidivo. Ponekad reč izađe iz upotrebe, brže ili sporije, kao što je bilo sa reči „treba” u značenju devojka, a ponekad ostaje vrlo dugo kao reč „riba”, takođe u značenju devojka.

- Žargonske reči su često nove reči u jeziku, ili vrlo stare reči koje dobijaju novo značenje. Ako reč postane popularna i dugo ostane u upotrebi, može na kraju da postane i standardna, kao što je to postala reč kafić u značenju bife, diler u značenju preprodavac ili buvljak u značenju pijaca. Moguć je i obrnut put: da standardna reč, pored osnovnog značenja, dobije i žargonsko: ikebana - starija žena, ili snimiti - što danas znači videti, ugledati - priča Gerzić.

Novi srpski žargon

odron - oronula osoba, propao čovek (i psihički i fizički), ružna devojka

odrukati - potkazati policiji, odati

odsoviti, otkuntati - odspavati

odsvirati klavir - izdržati kaznu u zatvoru

odsvirati svoje - završiti karijeru, umreti

oduvati, izuti - daleko nadmašiti, potpuno poraziti

odvajati fol - simulirati, pretvarati se, glumiti nešto

odvala, izvala - glupost, budalaština, besmislica, koještarija

* *Izvor: Rečnik srpskog žargona, Borivoj Gerzić*

Stari žargon

fijuknuo - poludeo, poblesavio

gerla - devojka

sojka - (zgodna) žena

pantljičara - trakasta karta za više vožnji u gradskom prevozu

bajbok(ana) - zatvor